

Novel·la El debut de Núria Bendicho Giró tracta els excessos del drama rural des d'una perspectiva filosòfica, abstracta, contemporània, amb tocs de gran estil

Noi, no arrenquis l'arrel bona

JULIÀ GUILLAMON

Terres mortes de Núria Bendicho Giró (Barcelona, 1995) revisita l'espai interminable del drama rural des d'una perspectiva contemporània. En té tots els elements: el nen esguerrat, el capellà que trenca els vots, la vella paralizada, l'incest, una morta per enterrar i un noi sacrificat. Els detalls són d'upa: un cos podrint se en un bassal, un altre cremat dalt d'un carro. A un tercer cadàver, que no cap dins la caixa (que és un galliner reaprofitat com a taüt), li han de petar els genolls. Hi ha la voluntat de, amb tot això, construir un argument, que es va confegint aglopades, en els testimonis successius de tretze personatges. Però si no hi hagués argument, no passaria ben res. La força del llibre és la composició i l'estil, la construcció i la lletra menuda d'alguns passatges afortunats. És com si Víctor Català dugués a sobre el sediment de Rodoreda, el Faulkner de *Mentre agonitzo* i el cinema de Dreyer, entre els clàssics indiscutibles. I d'altres lectures i referents personals que segur que també hi són.

Bendicho Giró retrata una família maleïda d'una Catalunya intemporal que podria viure a Yoknapatawpha County, Mississipí en un barri de ionquis. Si fessis l'exercici de veure els personatges com si fossin americans o com si fossin quillos, s'aguantaria perfectament Bendicho Giró ha extirpat del tema qualsevol forma de costumisme per anar a l'arrel de les relacions viciades entre gent que no pot ser el que vol ser. Aferrats a la terra pobra, consumits per una febre que no se sap com s'enconuana, atrapats pels pecats que fan tots aub tots.

Hi ha un episodi que a mi em sembla dels millors: el de les males herbes. El pare comença a arrencar una planta, amb una arrel complexa, fasciculada. Per més que intenta arrencar-ne tots els trossos, sempre queda una part de l'arrel a sota terra. És una operació que a pagès es diu *birbar* "No cal que birbis totes les males herbes que trobis", "Pa-

ra de foradar, que acabaràs arrencant l'arrel bona". Hi ha una resignació davant de l'existència del mal, que s'arropa al cor de la gent, com una arrel que no s'arriba a arrencar mai del tot. La novel·la conclou que potser hi ha més vida en aquesta existència corrompuda que en l'hort net i polit. Bendicho Giró es llueix en la seva descripció material: les crostes d'escudella enganxades a l'olla, totes les incrustacions de menjar, els cargols que la nena trepitja expressament, la cua de llangardaix que frega amb la llengua com si fos un caramel, l'olor de femta de la font de les Noies on les bèsties baixen a beure, amb les boles enterrades, fetes amb espores de falguera tendra.

També brilla en el registre psicològic: "Intentar parlar amb un mort sempre és fer trampes, perquè només serveix per aplacar l'angoixa del viu"; "Jo tenia el fill tercer que estava a punt de morir-se i no ho entenia. Necessitava que continués viu encara una estona perquè no ho entenia i estava tan nerviosa que n'itan solse'm vaig adonar que em feia mal de panxa de gana". "L'havia matada i ara se'n penedia. No era que cregués que havia fet mal fet, sinó que s'adonava que, després d'haver-la matada, una cosa que només era seva havia fugit i ja no tornaria. Li faltava alguna cosa de la mateixa manera que a un li falten els calés després de perdre'ls en una timba".

No totes les veus tenen la mateixa credibilitat i fa una mica estrany, cap al final de la novel·la, l'aparició de personatges que no comptaves que hi serien, com ara la Rosa, amb la seva passió masturbatòria.

Com a primera novel·la, escrita als vint-i-cinc anys, no es pot demanar més. És un llibre molt ben construït, molt construït, sobre com viure en un desert moral. |

Núria Bendicho Giró

Terres mortes

LIBRES ANAGRAMA 178 PÀG N 16,90 EUROS